

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

 Projekt współfinansowany przez
Unię Europejską w ramach
Europejskiego Funduszu
Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Nazwa przedmiotu			Kod ECTS
Bioetyka			8.1.0495
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot			
Zakład Etyki i Filozofii Społecznej			
Studia			
wydział	kierunek	poziom	pierwszego stopnia
Wydział Nauk Społecznych	Filozofia	forma	stacjonarne
		moduł	teoretyczna, społeczno-etyczna
		specjalnościowy	wszystkie
specjalizacja			
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących)			
dr hab. Natasza Szutta, profesor uczelni; dr Paweł Pijas			
Formy zajęć, sposób ich realizacji i przypisana im liczba godzin		Liczba punktów ECTS	
Formy zajęć		2	
Konwersatorium		2 ECTS = 50 h	
Sposób realizacji zajęć		30 h bezpośredni kontakt	
zajęcia on-line, zajęcia w sali dydaktycznej		20 h przygotowanie do egzaminu	
Liczba godzin			
Konwersatorium: 30 godz.			
Termin realizacji przedmiotu			
2022/2023 letni			
Status przedmiotu	Język wykładowy		
obowiązkowy	polski		
Metody dydaktyczne	Forma i sposób zaliczenia oraz podstawowe kryteria oceny lub wymagania egzaminacyjne		
	Sposób zaliczenia		
	Zaliczenie na ocenę		
	Formy zaliczenia		
	- wykonanie pracy zaliczeniowej - projekt lub prezentacja		
- Analiza tekstów z dyskusją	- zaliczenie ustne		
- Praca w grupach	- kolokwium		
	- zaliczenie ustne lub kolokwium na platformie MS Teams		
	Podstawowe kryteria oceny		
	1. przygotowanie minimum jednej prezentacji, przedstawianej w trakcie zajęć		
	2. zaliczenie kolokwium z pytaniami otwartymi		
	Kolokwium obejmuje od 5 do 10 pytań otwartych: ocena dostateczna (50-60%), ocena dostateczna plus (61-70%); dobry (71-80%), dobry plus (80-90%), bardzo dobry (91%-100%).		
Sposób weryfikacji założonych efektów uczenia się			
Efekty kształcenia zostaną zweryfikowane w trakcie prezentacji i kolokwium zaliczeniowego			
Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi			
A. Wymagania formalne			
Zaliczenie z ćwiczeń z etyki ogólnej i zdany egzamin z wykładu z etyki ogólnej			
B. Wymagania wstępne			
Znajomość treści programowych z wykładu i ćwiczeń z etyki ogólnej			
Cele kształcenia			

Odpowiedź na pytanie, czym jest bioetyka, w jakim modelu jest uprawiana, jakie typy argumentacji stosuje się w bioetyce. Prezentacja i dyskusja ważnych problemów bioetycznych.

Treści programowe

1. Sposoby uprawiania bioetyki
2. Argumentacje w debatach bioetycznych
3. Problemy związane z początkiem i końcem życia ludzkiego
  - a. Aborcja i eutanazja
  - b. Eutanazja okołoporodowa
  - c. Macierzyństwo zastępcze
  - d. Transplantacje i problem definicji śmierci
4. Ingerencja w ludzką naturę
  - a. Ingerowanie w ludzką psychikę
  - b. Inżynieria genetyczna
  - c. Klonowanie
  - d. Przedłużanie życia
5. Etyka ekologiczna
6. Eksperymenty biomedyczne

Wykaz literatury

Proponuję literaturę. Studenci są zachęceni do samodzielnego poszukiwania literatury naukowej do swoich prezentacji

1. Sposoby uprawiania bioetyki

i. Bioetyka a metafizyka ..., B. Chyrowicz, W. Galewicz, K. Szewczyk, P. Łuków, dyskusja w „Diametrosie” - Internetowym Czasopiśmie Filozoficznym UJ, <http://www.diametros.iphils.uj.edu.pl>

2. Argumentacje w debatach bioetycznych

- i. B. Chyrowicz, Argumentacja we współczesnych debatach bioetycznych, w: „Diametros” 19(2009), s. 1-25;
- ii. Bioetyka i ryzyko. Argument „równi pochyłe” w dyskusji wokół osiągnięć współczesnej genetyki. Lublin 2000;
- iii. Marian Machonek, Znaczenie argumentacji teologicznej w sporach dotyczących bioetyki, w: „Diametros” 19(2009), s. 66-77;

3. Problemy związane z początkiem i końcem życia ludzkiego

a. Aborcja i eutanazja

- i. Jacek Malczewski, Eutanazja: z dziejów pojęcia, w: „Diametros” - Internetowe Czasopismo Filozoficzne, 1(2004), 32-52;
- ii. Peter Singer, Pozbawienie życia: ludzie, w: Etyka praktyczna, P. Singer, Warszawa: Książka i Wiedza 2003, s.170-208;
- iii. Wokół testamentu życia. Debata Polskiego Towarzystwa Bioetycznego; http://www.ptb.org.pl/opinie_testament.html
Casus: Terri Schiavo, Janusz Świtaj, Alfi Evans, Jody & Mary <http://bazy.incet.uj.edu.pl/dzialy.php?l=pl&p=31&i=388&m=27&n=1&z=0&kk=139&k=70>
<http://www.switaj.eu/news.php>

b. Eutanazja okołoporodowa

- i. Weronika Chańska, Czego nas nauczyło Baby-Doe? Prawne i etyczne aspekty postępowania w przypadku poważnie upośledzonych noworodków, w: „Etyka” 34(2001), s. 147-168;
- ii. Kazimierz Szewczyk, Decyzje krytyczne w neonatologii i standardy ich podejmowania, „Diametros” 26(grudzień 2010): 96-13;
Casus dr. Gregory Messengera <http://bazy.incet.uj.edu.pl/dzialy.php?l=pl&p=31&i=3&m=26&z=0&k=328>

c. Macierzyństwo zastępcze

- i. Oktawian Nawrot, Macierzyństwo zastępcze. Aspekty moralno- prawne, w: „Etyka” 33(2000), s.175-194.
- ii. Jak uregulować kwestię macierzyństwa zastępczego? Debata Polskiego Towarzystwa Bioetycznego;
http://www.ptb.org.pl/opinie_macierzynstwo.html
Casus Baby M <http://bazy.incet.uj.edu.pl/dzialy.php?l=pl&p=31&i=3&m=27&n=1&z=0&kk=130&k=39>

d. Transplantacje i problem definicji śmierci

- i. Zbigniew Szawarski, „Kupi żywe oko”. Rozważania o etyce transplantacji, „Etyka” 33(2000), s. 157-173;
- ii. Jerzy Kopania, Etyczny wymiar cielesności, rdz. 2 i 3, Kraków: Aureus 2002, s. 47-79;
- iii. Maria Nowacka, Cztery sfery oddziaływania terapii transplantacyjnej: stan obecny i perspektywy, w: „Diametros” 19(2009), 93-105;
Casus Baby Fae <http://bazy.incet.uj.edu.pl/dzialy.php?l=pl&p=31&i=388&m=27&n=2&z=0&kk=425&k=76>

4. Ingerencja w ludzką naturę

a. Ingerowanie w ludzką psychikę

- i. Barbara Chyrowicz, O ingerencji w ludzką psychikę i kontrowersyjnych korzyściach naruszenia autonomii, w: Etyczne aspekty ingerowania w

ludzką psychikę, B. Chyrowicz [red.], Lublin: TN KUL 2002, s. 87-106;

ii. Piotr Oleś, W kierunku granic poznania psychologicznego i ingerencji w psychikę, w: „Etyczne aspekty ingerowania w ludzką psychikę”, B. Chyrowicz [red.], Lublin: TN KUL 2002, s. 9 - 36.

iii. Francis Fukuyama, Neurofarmakologia i sterowanie zachowaniem, w: Koniec człowieka, F. Fukujama, Kraków: Znak 2004, s. 64-83;

b. Inżynieria genetyczna

i. Jürgen Habermas, Przyszłość natury ludzkiej. Czy zmierzamy do eugeniki liberalnej?, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar 2003;

ii. Francis Fukuyama, Inżynieria genetyczna, w: Koniec człowieka, F. Fukujama, Kraków: Znak 2004, s. 104-117;

iii. John Harris, Poprawianie ewolucji, Łódź: Wydawnictwo UŁ 2021.

Casus – głuchota na zamówienie <http://bazy.incet.uj.edu.pl/dzialy.php?l=pl&p=31&i=208&m=27&n=1&z=0&kk=284&k=239>

c. Klonowanie

i. Martha Nussbaum, Cass Sunstein, Czy powstanie klon człowieka, fakty i fantazje, Warszawa: Diogenes, Świat Książki 1998;

ii. P. Łuków, Klonowanie reprodukcyjne a wartość dzieci, w: „Etyka” 34(2001), s. 137-145;

iii. P. Łuków, Klonowanie, tożsamość i dyskryminacja, w: „Przegląd Filozoficzny” 29(1999), s. 179-191;

d. Przedłużanie życia

i. A. Lekka Kowalik, W poszukiwaniu „eliksiru młodości”, w: „Ethos” 44(1998), s. 178-198;

ii. Francis Fukuyama, Przedłużanie życia, w: Koniec człowieka, F. Fukuyama, Kraków: Znak 2004, s. 84-104;

5. Etyka ekologiczna

i. Peter Singer, Równość dla zwierząt?, w: Etyka praktyczna, P. Singer, Warszawa: Książka i Wiedza 2003, s. 65-88;

ii. R. Elliot, Etyka ekologiczna, w: Przewodnik po etyce, P. Singer [red.], Warszawa: Książka i Wiedza 1998, s. 326-336.

Kierunkowe efekty uczenia się	Wiedza
(K1_W02); (K1_W05), (K1_W08); (K1_W09), (K1_W12) (K1_04), (K1_U07 K1_U11), (K1_U17, K1_U20) (K1_K02); (K1_K06, K1_K09)	Student zna podstawową terminologię bioetyczną (K1_W02); rozumie poszczególne stanowiska w obrębie omawianych problemów z zakresu bioetyki (K1_W05), zna ich założenia i konsekwencje (K1_W08); rozumie zarzuty kierowane pod ich adresem i próby ich przezwyciężania (K1_W09), ma świadomość znaczenia norm moralnych w życiu społecznych (K1_W12)
	Umiejętności Student potrafi posługiwać się podstawową terminologią bioetyczną, samodzielnie czyta i interpretuje teksty z zakresu bioetyki (K1_04), identyfikuje podstawowe tezy i założenia stanowisk w zakresie podejmowanych problemów bioetycznych (K1_U07 K1_U11), jest w stanie samodzielnie argumentować za i przeciw omawianym stanowiskom (K1_U17, K1_U20).
	Kompetencje społeczne (postawy) Student zachowuje ostrożność w wyrażaniu opinii, zachowuje otwartość na nowe argumenty w dyskusji (K1_K02); ma świadomość znaczenie kształtowania odpowiednich własnych postaw i dyspozycji moralnych w życiu społecznym (K1_K06, K1_K09)
Kontakt	
wnsnsz@univ.gda.pl	